

ИНФОРМАЦИЯ

ЗА ПЛАНИРАНИТЕ МЕРКИ ЗА БЕЗОПАСНОСТ И НАЧИНИТЕ НА ДЕЙСТВИЕ В СЛУЧАЙ НА ГОЛЯМА АВАРИЯ В АГРОПОЛИХИМ АД

гр. ДЕВНЯ
2026 г.

Съдържание

1. Име и/или търговско наименование на оператора.....	2
2. Наименование и пълен адрес на предприятието/съоръжението	2
3. Номер и дата на актуално уведомление за класификация на предприятието/съоръжението, подадено съгласно чл. 103, ал. 2 или 5 от ЗООС; номер на решение по чл. 99, ал. 2 от ЗООС; номер на решение по чл. 116, ал. 1 или чл. 116ж, ал. 4 от ЗООС.....	2
4. Кратко описание на дейността или на планираните дейности в предприятието/съоръжението	3
5. Обща информация за наличните в предприятието/съоръжението опасни вещества от приложение № 3 към ЗООС – генерично наименование и класификация на опасностите на опасните вещества от приложение № 3 към ЗООС, налични в предприятието, които могат да причинят голяма авария, и описание на основните им опасни свойства	3
6. Обща информация, свързана с естеството на опасностите от големи аварии, включително техните потенциални въздействия върху населението и околната среда	5
7. Обща информация за начините на предупреждаване и информиране на засегнатото население в случай на голяма авария (посочва се информация за подходящо поведение в случай на голяма авария или посочване на източника, където информацията може да бъде достъпна по електронен път)	6
8. Информация за препоръчителните действия и поведение на засегнатото население в случай на голяма авария	7
8.1. Поведение при авария, свързана с изтичане на амоняк.....	7
8.2. Поведение при авария, свързана с изпускане на азотна киселина.....	8
8.3. Поведение при авария с участие на амониев нитрат.....	8
8.4. Поведение при авария, свързана с пожар складовете за съхранение на суровини за производството на водоразтворими торове с вторични хранителни и микроелементи	9
9. Допълнителна информация относно мерките за сигурност и поведение в случай на голяма авария, включително линк към публичния регистър по чл. 111, ал. 1, т. 6 от ЗООС.....	10
10. Данни за лицата, предоставящи информацията и дата на изготвяне	10
11.1. Обща информация за естеството на опасностите от големи аварии, включително тяхното потенциалното въздействие върху човешкото здраве и околната среда, както и описание на основните сценарии за големи аварии и за мерките, предприети за ограничаване на техните последици.....	10
11.2. Информация от външния аварийен план, с включени съвети за сътрудничество със съответния оперативен център на Главна дирекция "Пожарна безопасност и защита на населението" на Министерството на вътрешните работи и кмета на непосредствено застрашената община по време на авария	17
11.3. Информация за наличие на опасност от възникване на голяма авария в предприятието с трансгранично въздействие съгласно Конвенцията	18

1. Име и/или търговско наименование на оператора

АГРОПОЛИХИМ АД

2. Наименование и пълен адрес на предприятието/съоръжението

АГРОПОЛИХИМ АД

Седалище и адрес на управление	област Варна, община Девня гр. Девня, п. код 9160 Промишлена зона
ЕИК	813095287
Пълен адрес	област Варна, община Девня гр. Девня, п. код 9160 Промишлена зона https://agropolychim.bg/

3. Номер и дата на актуално уведомление за класификация на предприятието/съоръжението, подадено съгласно чл. 103, ал. 2 или 5 от ЗООС; номер на решение по чл. 99, ал. 2 от ЗООС; номер на решение по чл. 116, ал. 1 или чл. 116ж, ал. 4 от ЗООС

Агрополихим АД е класифицирано като предприятие с висок рисков потенциал по реда на глава седма, раздел I от *Закона за опазване на околната среда (ЗООС)*. Експлоатацията му се извършва в съответствие с изискванията на *ЗООС* и подзаконовите нормативни актове по неговото прилагане, както и съгласно издадените от компетентните органи:

- Становище изх. № УК-2991 / 10.12.2020 г. за потвърждаване на актуализираната класификация на Агрополихим АД като ПВРП, издадено от изп. директор на ИАОС по реда на чл. 103, ал. 7 от *ЗООС* (неразделна част от което е писмо с изх. № УК-2749 / 30.09.2021 г. на изп. директор на ИАОС за допуснатата техническа грешка);
- Становище изх. № УК-3133 / 12.08.2022 г. за потвърждаване на актуализираната класификация на Агрополихим АД като ПВРП, издадено от изп. директор на ИАОС по реда на чл. 103, ал. 6 от *ЗООС*;
- Решение № ВА-1 / 2023 г. по оценка на въздействието върху околната среда за одобряване на инвестиционно предложение, издадено от директора на РИОСВ-Варна на основание чл. 94, ал. 2, чл. 99, ал. 2 и ал. 3 от *ЗООС*;
- Решение № 38-А5 / 2026 г. за одобряване на актуализиран доклад за безопасност, издадено от изпълнителния директор на ИАОС на основание чл. 116ж, ал. 4 от *ЗООС*.

4. Кратко описание на дейността или на планираните дейности в предприятието/съоръжението

Производство на азотни, фосфорни, азотно-фосфорни и комплексни минерални торове.

5. Обща информация за наличните в предприятието/съоръжението опасни вещества от приложение № 3 към ЗООС – генерично наименование и класификация на опасностите на опасните вещества от приложение № 3 към ЗООС, налични в предприятието, които могат да причинят голяма авария, и описание на основните им опасни свойства

Химично наименование	CAS №	EC №	Категория/и на опасност съгласно Регламент ЕО 1272/2008 за класифицирането, етикетирането и опаковането на вещества и смеси	Класификация по приложение № 3 към чл. 103, ал. 1 от ЗООС	Опасни свойства
1	2	3	4	5	6
Амоняк анхидрид	7664-41-7	231-635-3	Запалим газ, категория 2 Газ под налягане Остра токсичност (инхалационна), категория 3 Корозия на кожата, категория 1В Остра опасност за водната среда, категория 1 Хронична опасност за водната среда, категория 2	Част 2, поименно изброено в т. 35 Част 1, Раздел Н, Н2 Раздел Р, Р2 Раздел Е, Е1	Горим газ. Силно токсичен за човешкото здраве след експозиция на вдишване. Причинява силни изгаряния и увреждане при попадане върху човешката кожа. Токсично вещество за водните организми.
Амоняк воден разтвор (амониев хидроксид)	1336-21-6	215-647-6	Корозия на кожата, категория 1В Остра токсичност (инхалационна), категория 4 Специфична токсичност за определени органи в резултат от еднократна експозиция, категория 3 Остра опасност за водната среда, категория 1 Хронична опасност за водната среда, категория 2	Част 1, Раздел Е, Е1	Причинява тежки изгаряния при попадане върху човешката кожа и сериозни увреждания на очите. Може да предизвика дразнене на дихателните пътища. Силно токсично вещество за водните организми.
Азотна киселина	7697-37-2	231-714-2	Корозивно за метали, категория 1 Корозия на кожата, категория 1А Остра токсичност (инхалационна), категория 3	Част 1, Раздел Н, Н2	Токсично при вдишване. Причинява силни изгаряния по кожата и увреждания на очите. Корозивно спрямо метали. Може да разпали горенето на други горими материали (дърво, памук, слама). Отделят се токсични газове (азотни оксиди). При контакт с обикновени метали (стомана, галванизирани повърхности, алуминий) може да се появи ръжда и да образува силно

Химично наименование	CAS №	EC №	Категория/и на опасност съгласно Регламент ЕО 1272/2008 за класифицирането, етикетирането и опаковането на вещества и смеси	Класификация по приложение № 3 към чл. 103, ал. 1 от ЗООС	Опасни свойства
1	2	3	4	5	6
					горим газ водород. Може да експлодира при контакт с мощен редуциращ агент.
Природен газ	8006-14-2	232-343-9	Запалим газ, категория 1 Газ под налягане	Част 2, поименно изброено в т. 18 Част 1, Раздел Р, Р2	Исключително запалим газ. Образува взривоопасна смес с въздуха, ако обемното тегло е от 5 до 15 % об. Димните газове могат да причинят задушаване. При непълно горене се отделят СО и СО ₂ . При пълно горене се отделят СО ₂ и водни пари.
Амониев нитрат (1250/5000 марка за торове)	6484-52-2	229-347-8	Сериозно дразнене на очите, категория 2 Оксидиращо твърдо вещество, категория 3	Част 2, поименно изброено в т. 2 Част 1, Раздел Р, Р8	Окислител. Може да засили огъня. Причинява сериозно възпаление на очите. Може да е експлозивно при контакт с горими или органични вещества и в затворени пространства по време на пожар. При пожар може да предизвика опасно разлагане на продукти, като азотни оксиди (NO, NO ₂ и др.), амоняк, амини.
Калиев нитрат (1250/5000)	7757-79-1	231-818-8	Оксидиращо твърдо вещество, категория 2	Част 2, поименно изброено в т. 6 Част 1, Раздел Р, Р8	Окислител. При контакт с лесно окисляеми вещества може да причини възпламеняване, силно горене или експлозия. Може да експлодира при продължително излагане на топлина или огън. При пожари се образуват токсични азотни оксиди и дикалиев оксид.
Манганов сулфат	10034-96-5	232-089-9	Сериозно увреждане на очите, категория 1 Специфична токсичност за определени органи след повтаряща се експозиция, категория 2 Хронична опасност за водната среда, категория 2	Част 1, Раздел Е, Е2	Може да причини увреждане на органите при продължителна или повтаряща се експозиция на вдишване; в случай на пожар могат да се образуват опасни продукти от разлагането – серни оксиди; токсичен е за водните организми, с дълготраен ефект.
Цинков сулфат	7446-19-7	231-793-3	Остра токсичност (орална), категория 4 Сериозно увреждане на очите, категория 1 Остра опасност за водната среда, категория 1 Хронична опасност за водната среда, категория 1	Част 1, Раздел Е, Е1	Вреден е при поглъщане; предизвиква сериозно увреждане на очите; силно токсичен е за водните организми, с дълготраен ефект.

Химично наименование	CAS №	EC №	Категория/и на опасност съгласно Регламент ЕО 1272/2008 за класифицирането, етикетирането и опаковането на вещества и смеси	Класификация по приложение № 3 към чл. 103, ал. 1 от ЗООС	Опасни свойства
1	2	3	4	5	6
Меден сулфат	7758-99-8	616-477-9	Остра токсичност (орална), категория 4 Сериозно увреждане на очите, категория 1 Остра опасност за водната среда, категория 1 Хронична опасност за водната среда, категория 1	Част 1, Раздел Е, Е1	Токсичен при поглъщане. При нагръване до разлагане отделя токсични газове – серни оксиди. Излагането на това вещество може да доведе до дразнене на кожата, очите, дихателните пътища и стомашно-чревния тракт.
Водород	1333-74-0	215-605-7	Запалим газ, категория 1 Газ под налягане	Част 2, поименно изброено в т. 15 Част 1, Раздел Р, Р2	Изключително запалим и експлозивен. Водородът гори при контакт с въздуха при обемни концентрации между 4 и 75%.
Отработени масла и отпадъчни нефтопродукти: отпадъци с кодове 13 01 10*, 13 02 08*, 13 03 07*, 15 02 02* и 16 07 08*	-	-	Хронична опасност за водната среда, категория 2	Част 1, Раздел Е, Е2	Отпадъците попадат в Севезо категория Е2, тъй като могат да са класифицирани в клас на опасност <i>Хронична опасност за водната среда, категория 2</i> .
Негодни за употреба батерии и акумулатори: отпадъци с код 16 06 01*	-	-	Остра опасност за водната среда, категория 1 Хронична опасност за водната среда, категория 1 Хронична опасност за водната среда, категория 2	Част 1, Раздел Е, Е1 Част 1, Раздел Е, Е2	Отпадъците могат да попаднат в Севезо категория Е1 или Е2, поради класификацията им като опасни за водната среда.

6. Обща информация, свързана с естеството на опасностите от големи аварии, включително техните потенциални въздействия върху населението и околната среда

Веществата произвеждани, употребявани или съхранявани на производствената площадка на Агрополихим АД, са класифицирани в класове на опасност: запалими, токсични, оксидиращи, опасни за околната среда. Получаването, преработването, съхраняването и експедирането им крие риск от замърсяване на околната среда и съседните населени места, от пожари и взривове, от възникване на т. нар. „ефект на доминото“, с последващи материални щети на площадката и съседните обекти, както и поражения върху живота и здравето на хората.

Агрополихим АД е потенциално опасен рисков обект от залпово замърсяване на околната среда поради:

- евентуален голям разлив на токсични вещества и емитиране на пари във въздуха;

- изтичане на големи количества опасни вещества без възникване на пожар при нарушаване целостта на резервоари или тръбопроводи и попадането им във водните басейни;
- изтичане на големи количества опасни вещества и запалването им, при което биха се образували и емитирали в атмосферата продукти на непълно горене, някои от които имат потенциален риск от канцерогенност и токсичност и, попадайки във водни обекти, да окажат вредно въздействие върху водната флора и фауна.

Прилагайки методологията за анализ на риска от големи аварии са идентифицирани потенциалните причини, водещи до възникване на критични събития с разливи на големи количества опасни вещества на площадката на Агрополихим АД, които могат да се обединят в следните групи:

- експлоатационни причини: нарушаване на целостта или пълно разрушаване на оборудването; разливи на химични продукти в ограничени количества; пожари и взривове в съоръженията; замърсяване на околната среда, причинено от малки или големи разливи на опасни вещества;
- външни причини: възникване на авария под влияние на техногенни фактори; възникване на авария при саботаж или терористичен акт;
- естествени причини: възникване на авария при земетресение, наводнение, ураганен вятър, снегонавявания, заледряване и обледеняване.

7. Обща информация за начините на предупреждаване и информирание на засегнатото население в случай на голяма авария (посочва се информация за подходящо поведение в случай на голяма авария или посочване на източника, където информацията може да бъде достъпна по електронен път)

С цел намаляване на последствията, свеждане до минимум на засегнатите райони и адекватни действия в случай на възникване на голяма авария на територията на дружеството, се поддържа постоянна аварийна готовност.

При възникване на голяма авария дежурен технолог ТН Амоняк и СТА задейства оповестяването и привеждането в готовност на силите и средствата в предприятието за провеждане на спасителни и неотложни аварийно-възстановителни работи, в т. ч. оповестява:

- представителите на охранителната фирма;
- Постоянния обектов щаб;
- газоспасителната служба;
- Специализираното звено за пожарна и аварийна безопасност.

Председателят на Постоянния обектов щаб (изп. директор на дружеството или упълномощено от него лице) привежда в действие вътрешния аварийен план на предприятието и се организира взаимодействие с Постоянния общински щаб.

Дежурен технолог ТН Амоняк и СТА при настъпило събитие оповестява оперативен дежурен Общински съвет по сигурност (ОбСС), оперативен дежурен Областен съвет по сигурност – Варна, съгласно чл. 15, ал. 1 от *Наредбата условията и реда за*

функциониране на Националната система за ранно предупреждение и оповестяване на органите на изпълнителната власт и населението при бедствия и за оповестяване при въздушна опасност.

В случай на възникване на голяма авария в Агрополихим АД се извършва оповестяване на населението в засегнатата територия, посредством изградената в предприятието локална система за оповестяване (ЛСО). Същата функционира на базата на съвременна електронна и компютърна техника, и осигурява възможност при опасност от или при възникване на авария операторът да извърши ранно предупреждение на персонала и населението в застрашената територия.

Допълнителна информация относно планираните мерки за безопасност и начините на поведение и действие в случай на голяма авария може да бъде получена на място в предприятието всеки делничен ден от 08.00 до 16.00 часа.

8. Информация за препоръчителните действия и поведение на засегнатото население в случай на голяма авария

При възникване на голяма авария на територията на Агрополихим АД ще се приведе в действие вътрешния аварийен план, в т. ч. ще се задейства локалната система за оповестяване, посредством която ще се осъществи оповестяването на работещите на територията на предприятието и засегнатото население.

8.1. Поведение при авария, свързана с изтичане на амоняк

- При получен сигнал за възникнала авария с изтичане на амоняк, запазете самообладание и предайте за опасността на хората около Вас;
- Ако сте у дома, затворете и уплътнете прозорците, вратите и отдушниците, закрепете към тях мокри одеала, завеси и др. При възможност, заемете избените етажи на сградата;
- Пригответе си противогаза, а ако нямате – намокрете марлена превръзка, кърпа или хавлия;
- Ако се намирате на открито, напуснете района на аварията, като се движите перпендикулярно на посоката на вятъра;
- Ако сте в превозно средство, затворете прозорците, продължете по най-късия път и излезте извън заразения район;
- При попадане в очите незабавно изплакнете обилно с вода, също и под клепачите - най-малко в продължение на 15 мин. Изплакнете очите с разтвор 1 % на калциев глюконат във физиологичен серум (10 ml 10 % калциев глюконат в 90 ml физиологичен серум). В случай на затруднено повдигане на клепачите извършете болкоуспокояваща промивка на очите (с оксибупрокаин). Незабавно закарайте пострадалия в болница;
- При контакт с кожата незабавно отстранете замърсените дрехи и обувки. Измийте с обилно количество вода. Намажете пострадалия участък с 2,5 % гел на калциев глюконат и го втрийте на засегнатите места, като използвате гумени ръкавици; продължете да втривате периодично гела, до 15 мин. след отшумяване на болката.

Ако пръстите/ноктите на пръстите са засегнати, дори и при липса на болка, ги потопете във вана с 5 % калциев глюконат за 15 - 20 мин. Поддържайте тялото топло и в покой. Потърсете лекарска помощ;

- При вдишване изведете пострадалия на чист въздух и го оставете в покой. При нужда подайте кислород или направете изкуствено дишане. Поставете пострадалия легнал в стабилно странично положение, покрийте и поддържайте тялото топло. Незабавно потърсете лекарска помощ;
- При поглъщане изплакнете устата с вода (само ако пострадалият е в съзнание). Дайте да пие 1 % воден разтвор на калциев глюконат. Не предизвиквайте насилствено повръщане. Може да е наложително да се направи изкуствено дишане и/или да се подаде кислород. Потърсете лекарска помощ;
- При излизане от заразения район, махнете и проветрете дрехите си, преди да сте свалили индивидуалните средства за защита. Промийте устата и очите си, измийте тялото си с вода и сапун и облечете чисти дрехи;
- При завръщане по домовете и работните места (след отстраняване на аварията) проветрете помещенията и избършете мебелите, пода и стените с влажна кърпа;
- Обработвайте хранителните продукти чрез обилно измиване и отстраняване на повърхностния слой. Плодовете и зеленчуците от дворовете ползвайте, ако има разрешение на компетентните органи. Не извеждайте на паша животните в заразените райони;

8.2. Поведение при авария, свързана с изпускане на азотна киселина

- След вдишване: Преместете пострадалия на чист въздух, далеч от засегнатата зона. Поддържайте топлината на тялото на пострадалия и го оставете да почива в полуизправено положение. Ако е необходимо, направете изкуствено дишане. Поставете под лекарско наблюдение;
- След поразяване на кожата: Незабавно отстранете замърсените дрехи или обувки. Незабавно промийте обилно с вода (най-малко в продължение на 15 мин.). Ако има кожни изгаряния, незабавно повикайте лекар. Покрийте раната със стерилен компрес;
- След поразяване на очите: Промийте незабавно и внимателно, като издърпвате клепачите достатъчно от очите (най-малко в продължение на 15 мин.). Незабавно се консултирайте с очен лекар, дори и да няма видими симптоми;
- След поглъщане (разтвор с рН < 1,5 или неизвестен): Не давайте нищо за пиене. Не предизвиквайте насилствено повръщане. Ако пострадалият е в пълно съзнание изплакнете устата с вода. Незабавно го транспортирайте до болница;
- След експозиция спрямо киселинни пари (пари на азотни оксиди) пострадалият трябва да остане под лекарско наблюдение най-малко за 48 ч, тъй като може да се развие забавена пулмонална едема.

8.3. Поведение при авария с участие на амониев нитрат

- При попадане в очите: Незабавно изплакнете очите обилно с вода в продължение най-малко на 15 мин., като повдигате от време на време горните и долните клепачи.

Извадете контактните лещи, ако има такива и ако е лесно да се направи. При засилване и продължителност на възпалението потърсете лекарска помощ;

- При контакт с кожата: Промийте обилно засегнатата част от кожата и измийте старателно най-малко в продължение на 15 мин., като отстраните замърсените дрехи и обувки. Ако възпалението се увеличи и продължи, потърсете лекарска помощ;
- При поглъщане: Ако пострадалият не се чувства добре, потърсете лекарска помощ. Измийте обилно устата и дайте на пострадалия да пие много вода. Не предизвиквайте насилствено повръщане. Никога не давайте нищо през устата на човек в безсъзнание. При появата на симптоми потърсете лекарска помощ;
- При вдишване: При появата на вредни ефекти (виене на свят, сънливост или респираторни възпаления) преместете незабавно пострадалия от мястото на експозиция на чист въздух. Ако няма дихателна дейност, направете изкуствено дишане, или ако има затруднено дишане, подайте кислород и потърсете лекарска помощ. Не прилагайте дишане уста в уста. При интензивно поглъщане на пари незабавно потърсете лекарска помощ.

8.4. Поведение при авария, свързана с пожар складовете за съхранение на суровини за производството на водоразтворими торове с вторични хранителни и микроелементи

При пожар в складовете за съхранение на суровини за производството на водоразтворими торове с вторични хранителни и микроелементи ще се отделят токсични продукти при изгарянето, предвид което е необходимо да се предприемат следните мерки:

- Ако сте у дома, затворете и уплътнете прозорците, вратите и отдушниците;
- Ако се намирате на открито, напуснете района на аварията, като се движите перпендикулярно на посоката на вятъра;
- При вдишване на токсични газове от изгарянето могат да се появят вредни ефекти (виене на свят, сънливост или респираторни възпаления). При интензивно поглъщане на токсични газове незабавно потърсете лекарска помощ.

В случай на голяма авария запазете спокойствие и следвайте инструкциите на аварийните служби. Не блокирайте телефонните линии. Обаждайте се на изпълнителната власт, пожарната и другите служби само в случай на нужда от помощ, тъй като телефонните линии са необходими за оказване на помощ при провеждането на аварийно-спасителните мероприятия. Включете местните телевизии и радиостанции и следвайте насоките за действие и информацията за развитието на ситуацията.

9. Допълнителна информация относно мерките за сигурност и поведение в случай на голяма авария, включително линк към публичния регистър по чл. 111, ал. 1, т. 6 от ЗООС

Допълнителна информация относно планираните мерки за безопасност и начините на поведение и действие в случай на голяма авария може да бъде получена на място в предприятието всеки делничен ден от 08.00 до 16.00 часа.

Линк към публичния регистър по чл. 111, ал. 1, т. 6 от ЗООС:

<https://public-seveso.moew.government.bg/enterprises>

10. Данни за лицата, предоставящи информацията и дата на изготвяне

инж. Стоян Вашев

Ръководител БУТ

тел: 0519/97 469

e mail: s.vashev@agropolychim.bg

инж. Весела Кирилова

Главен еколог

тел: 0519/47 328

e mail: v.kirilova@agropolychim.bg

Дата на изготвяне на информацията: 27.01.2026 г.

11. 1. Обща информация за естеството на опасностите от големи аварии, включително тяхното потенциалното въздействие върху човешкото здраве и околната среда, както и описание на основните сценарии за големи аварии и за мерките, предприети за ограничаване на техните последици

Съгласно извършената класификация на наличните в предприятието опасни вещества са идентифицирани следните съоръжения, процеси и дейности, при които е възможно възникване на голяма авария:

- Съхранение, товаро-разтоварни дейности и транспорт на амоняк;
- Производство и съхранение на азотна киселина;
- Производство и съхранение на амониев хидроксид;
- Производство и съхранение на амониев нитрат;
- Съхранение на суровини в складовете към новопроектираните инсталации за производство на водоразтворими торове с вторични хранителни и микроелементи.

Идентифицирани са следните сценарии за големи аварии на територията на Агрополихим АД и потенциалното им въздействие върху човешкото здраве и околната среда:

Сценарий 1. Разрушаване или пробив на резервоар за съхранение на течен амоняк под налягане и изтичане до 500 тона амоняк в обваловката

Първата зона на аварийно планиране (зона на висока смъртност) за този сценарий е разположена непосредствено до мястото на изпускане на амоняк, като в нея се очаква висока смъртност при здрави индивиди. Първата зона е с формата на част от окръжност (сектор 36°) с център точката на изпускане на амоняк, ориентация по

посока на вятъра и радиус на въздействие 312,5 m. Първата зона на висока смъртност за разглеждания сценарий попада в границите на предприятието. Евакуирането на района се налага само в някои случаи (например при опасност от продължително изпускане на токсичен газ). В тази зона трябва да бъдат съсредоточени медицинската помощ и аварийно-спасителните работи.

Втората зона на аварийно планиране (зона на сериозни поражения) е с радиус 703 m. В тази зона могат да се очакват също смъртни случаи, но в нея предимно ще се наблюдават сериозни и необратими неблагоприятни ефекти при здрави индивиди. Втората зона на сериозни поражения засяга предимно работещите в района на предприятието. При най-честата посока на вятъра от север-северозапад втората зона на сериозни поражения излиза извън границите на площадката на Агрополихим АД и засяга Астра Сторидж АД. В застрашената зона попадат и участъци от републиканската ж. п. линия Варна–София, както и част от 33 BG0000191 Варненско-Белославско езеро. С оглед на факта, че при описания сценарий се очаква токсично разсейване на амоняк в атмосферния въздух, то не се очакват негативни последици за водните екосистеми.

Няма да бъдат засегнати жилищни райони, чувствителни обществени сгради, зони за отдих и рекреация или обекти на културно-историческото наследство.

Сценарий 2. Пробив на изотермичен резервоар за съхранение на преохладен течен амоняк с капацитет до 13315 тона и изтичане на амоняк

Сценарий 2.1. Токсично разсейване

Първа зона на аварийно планиране (зона на висока смъртност) за този сценарий е разположена непосредствено до мястото на изпускане, като в нея се очаква висока смъртност при здрави индивиди. Радиусът на въздействие на първата зона е 699 m. Въздействието на аварията се разпространява по посока на вятъра. Евакуирането на района се налага само в някои случаи (например при опасност от продължително излагане). В тази зона трябва да бъдат съсредоточени медицинската помощ и аварийно-спасителните работи. Първата зона на висока смъртност за разглеждания сценарий засяга площадката на Агрополихим АД, а при отчитане посоката на преобладаващите за района ветрове (север-северозапад) зоната излиза извън границите на предприятието и засяга Астра Сторидж АД, участъци от републиканската ж. п. линия Варна–София и част от 33 BG0000191 Варненско-Белославско езеро.

Радиусът на втората зона (зона на сериозни поражения) е 1574 m и при посока на вятъра към най-близкото населено място (в случай, че вятърът е от югоизток), зоната ще достигне границата на жилищната част на кв. Повеляново на гр. Девня и ще засегне участък от републикански път III-2008. При отчитане посоката на преобладаващите за района ветрове (север-северозапад) зоната засяга участък от републиканската ж. п. линия Варна–София и част от пристанищен терминал Варна-запад, както и част от 33 BG0000191 Варненско-Белославско езеро. Няма да бъдат засегнати зони за отдих и рекреация или обекти на културно-историческото наследство.

Сценарий 2.2. Пожар/огнено кълбо

Може да се разглежда и като аварийна ситуация на мощен и продължителен пожар в района на изотермичния резервоарен парк за съхранение на преохладен амоняк. Това представлява възможно най-тежкия сценарий на авария, съпроводен с „огнено кълбо“ на резервоара V-16002 с течен амоняк. Съгласно извършените моделни изчисления, огненото кълбо ще бъде с височина на издигане 992 m, а времетраенето му 43 секунди. Зоните, в които е възможно да има значими поражения върху здравето на населението при директно излагане на термичната радиация, са следните:

- Червена зона (термично въздействие 15 kW/m^2 , причинява трета степен изгаряне): окръжност с радиус 995 m и център местоположението на изотермичния резервоар за преохладен течен амоняк V-16002 с капацитет 13 315 тона;
- Оранжева зона (термично въздействие 10 kW/m^2 , причинява втора степен изгаряне): окръжност с радиус 1300 m и център местоположението на изотермичния резервоар за преохладен течен амоняк V-16002 с капацитет 13 315 тона;
- Жълта зона (термично въздействие 5 kW/m^2 , причинява първа степен изгаряне): окръжност с радиус 1900 m и център местоположението на изотермичния резервоар за преохладен течен амоняк V-16002 с капацитет 13 315 тона.

Първата и втората зони на поражение за разглеждания сценарий обхващат напълно площадката на Агрополихим АД, както и цялата територия на Сол България ЕАД (оператор на предприятие за производство на индустриални газове, класифицирано с нисък рисков потенциал). Зоните засягат и намиращите се в непосредствена близост до южната граница на предприятието Астра Сторидж АД, участъци от републиканската ж. п. линия Варна–София, пристанищен терминал Варна-запад и части от 33 BG0000191 Варненско-Белославско езеро, както и участъци от републикански път III-2008.

Третата зона с радиус 1 900 m достига до югоизточните части на жилищната зона на кв. Повеляново и в нея попадат и части от разположените в близост предприятия Солвей Соди АД, пристанищен терминал Варна-запад и ГКПП „Варна Запад“. Зоната достига и до ж. п. гара „Повеляново“ и Фериботен комплекс Варна.

По отношение на жилищната зона на кв. Повеляново не се очакват преки негативни последици от термична радиация поради наличието на множество сгради между новия резервоар и жилищните сгради. Термичната радиация не може да достигне до жилищната зона поради поглъщането ѝ от промишлените сгради по пътя на разпространението ѝ при огнено кълбо.

Сценарий 3. Разкъсване на товарни рамена или разрушаване на ж. п. цистерна на естакадата при зареждане на цистерни с амоняк

При този сценарий се разглежда разкъсване на гъвкавите шлангове (пълначните рамена) или разрушаване на ж. п. цистерна на ж. п. естакада вследствие на техническа неизправност, дерайлиране, износване, не добро застопоряване или друга човешка

грешка с възможности за разлив на амоняк, образуване на газов облак, токсично замърсяване на околната среда – въздуха, отточните води и почвата.

Първа зона на аварийно планиране (зона на висока смъртност) за разглеждания сценарий зоната е полуокръжност с радиус 97,5 m с център точката на изпускане на амоняк и ориентирана по посока на вятъра. Зоната попада изцяло в границите на предприятието. Втората зона на аварийно планиране (зона на сериозни поражения) е с радиус 219 m. За разглеждания сценарий зоните на въздействие попадат предимно в границите на предприятието и не засягат населени места или чувствителни обществени сгради. В застрашената зона попада участък от републиканската ж. п. линия Варна–София.

Сценарий 4. Изтичане от тръбопровод при транспортиране на течен амоняк до резервоарния парк, до ж. п. естакадата и до консуматорите

Възникването на авария по този сценарий е възможно вследствие корозия, земетресение, злоумишлено действие или рязко покачване на налягането, както и при отказ на възвратен клапан. При движение по тръбопровода вследствие на триене на слоевете, течният амоняк натрупва статично електричество и при незаземено оборудване са възможни експлозии и разрушаване на тръбопровода. Създават се условия за разливи, замърсяване на почвата, подпочвените води и емисия на пари от амоняк, които като по-леки от въздуха се разсейват в атмосферата и могат да образуват запалими токсични облаци.

Първата зона на аварийно планиране (зона на висока смъртност) за разглеждания сценарий е полуокръжност с център точката на изпускане на амоняк и ориентирана по посока на вятъра. Радиусът на въздействие на първата зона е 90 m, като зоната попада изцяло в границите на предприятието.

Радиусът на втората зона на аварийно планиране (зона на сериозни поражения) е 203 m. За разглеждания сценарий зоните на въздействие попадат основно на производствената площадка на Агрополихим АД, като се засяга и малък участък от републиканската ж. п. линия Варна–София. Възникването на авария по описания сценарий не би довело до неблагоприятни последици върху живота и здравето на хората и върху инфраструктурата в района на предприятието съгласно критериите за голяма авария.

Сценарий 5. Пробив и разрушаване на резервоар за амониев хидроксид

Възникването на авария по описания сценарий не би довело до неблагоприятни последици върху живота и здравето на хората и върху инфраструктурата в района на предприятието. Амониевият хидроксид попада в категория E1 (опасност за водната среда) и би представлявал опасност за водните организми при попадане във воден обект. На площадката на Агрополихим АД са предвидени необходимите превантивни мерки, които възпрепятстват попадането на амониев хидроксид в повърхностен воден обект при възникването на голяма авария по описания сценарий – евентуални разливи от резервоарите се улавят от локално пречиствателно съоръжение – неутрализираща шахта.

Сценарий 6. Пожар в склад за амониев нитрат

Първата зона на аварийно планиране (зона на висока смъртност) е разположена непосредствено до мястото на изпускане на опасното вещество, като в нея се очаква висока смъртност при здрави индивиди. Зоната е с формата на част от окръжност (сектор 36°) с център точката на изпускане на токсични продукти при изгарянето и ориентация по посока на вятъра. Радиусът на първата зона е 1000 m и засяга площадката на Агрополихим АД, вкл. територията на Сол България ЕАД (оператор на предприятие за производство на индустриални газове, класифицирано с нисък рисков потенциал), пристанищен терминал Варна-запад, участъци от републиканската ж. п. линия Варна-София и републикански път III-2008, както и части от 33 BG0000191 Варненско-Белославско езеро.

Втората зона на аварийно планиране (зона на сериозни поражения) е с радиус 1480 m. В нея попадат южните части от жилищната зона на кв. Повеляново, участък от републикански път III-2008, сградата на Девненски районен съд (в случай, че вятърът е насочен към населеното място), пристанищен терминал Варна-запад, ГКПП „Варна Запад“ и част от 33 BG0000191 Варненско-Белославско езеро (при северен вятър, преобладаващ в района), като токсичното разсейване ще бъде в атмосферния въздух и не се очакват негативни последици за водните екосистеми.

Няма да бъдат засегнати зони за отдих и рекреация или обекти на културно-историческото наследство.

Сценарий 7. Експлозия на амониев нитрат в стопилка или в разтвор

Попадането на стопен амониев нитрат в закрито пространство, дренажни тръби, помпа или друг апарат, може да предизвика експлозия, особено ако се замърси. В най-тежкия възможен вариант, при този сценарий ще участва незначително количество амониев нитрат под формата на стопилка (не повече от 200 kg). Зоните на поражение (първа зона с радиус на въздействие 25,5 m и втора зона с радиус 38 m с формата на полуокръжност с център точката на изпускане на опасното вещество и ориентирана по посоката на преобладаващите за района ветрове от север-северозапад) могат да засегнат единствено съоръженията в непосредствена близост до аварията и няма да излязат извън границите на инсталацията за производство на амониев нитрат.

Възникването на авария по описания сценарий не би довело до неблагоприятни последици върху живота и здравето на хората и върху инфраструктурата в района на предприятието съгласно критериите за голяма авария.

Сценарий 8. Взрив в контактен апарат при окисление на амоняк в Цех Азотна киселина

До възникване на този сценарий може да се достигне поради грешка в технологичния режим, повреда на КИП апаратура, човешка грешка и достигане на ДКГВ на амоняка, вследствие на което е възможен взрив на контактния апарат, пожар, токсично замърсяване на околната среда, човешки жертви и материални щети. Очаква се да има поражения в непосредствена близост до аварията, вследствие на ударната вълна,

генерирана при взрива. Такива аварии представляват опасност за хората, работещи в района. Възможни са и разрушения по оборудване и съоръжения в близост.

Сценарий 9. Разрушаване на резервоар за съхранение на азотна киселина и изливане в обваловката на киселина

Възникването на авария по описания сценарий е възможно поради корозия, отказ на нивомерна инсталация, човешка грешка, злоумишлено действие, земетресение, самолетна катастрофа. При това е възможно изтичане на азотната киселина в обваловката, отделяне на азотни оксиди. Най-тежкият вариант на сценария е разрушаване на резервоар и изтичане на цялото количество съхранявана киселина – 2160 тона.

Първата зона на аварийно планиране (зона на висока смъртност) представлява сектор от окръжност (36⁰) с център точката на изпускане на опасното вещество и ориентирана по посоката на вятъра. Радиусът на първата зона е 287 m. Зоната на висока смъртност за разглеждания сценарий попада изцяло в границите на предприятието.

Втората зона на аварийно планиране (зона на сериозни поражения) е с радиус 419 m. За разглеждания сценарий зоните на въздействие попадат предимно в границите на предприятието и не засягат населени места или чувствителни обществени сгради. В застрашената зона попада участък от републиканската ж. п. линия Варна–София.

Сценарий 10. Разкъсване на тръби и взрив в котел-утилизатор на Цех Азотна киселина

Възникването на авария по описания сценарий поради грешка в управлението и контрола на процеса, корозия, грешка в технологичния регламент, човешка грешка и др., не би довело до неблагоприятни последици върху живота и здравето на хората извън границите на предприятието. Очакват се поражения в непосредствена близост до аварията, вследствие на ударната вълна, генерирана при взрива. Такива аварии представляват опасност за хората, работещи в района. Възможни са и разрушения по оборудване и съоръжения в близост.

Сценарий 11. Разкъсване на тръбопровод за вътрешнозаводски транспорт на природен газ и пожар

Възникването на авария по описания сценарий поради корозия, вибрации, човешка грешка, земетресение, падане на самолет ще доведе до изтичане в атмосферата под налягане на втечен природен газ, който ще се изпари и при наличие на вторични източници на запалване аварията ще прерасне в мигновен пожар или експлозия. При това е възможно замърсяване на въздуха и материални щети. В сценария, свързан с пробив/разкъсване на тръбопровод и изтичане на природен газ, е възможно възникване на факелен пожар. Най-тежкият вариант на авария с газопровод на площадката на Агрополихим АД е разрушаване по целия диаметър на тръбопровод за природен газ високо налягане, с дължина на участъка 450 m (разрушаване в района на промишлената газова инсталация за природен газ).

Може да се разграничат три зони на поражение:

- зона с висока смъртност при термично въздействие върху живи организми с продължителност 60 секунди: с форма на окръжност с радиус 43 m;
- зона на изгаряне: с форма на окръжност с радиус 62 m. Макар, че в тази зона може да се очакват смъртни случаи, в нея предимно ще се наблюдават сериозни и необратими неблагоприятни ефекти за хората – втора степен изгаряне;
- зона на нараняване: с форма на окръжност с радиус 98 m.

Възникването на авария по описания сценарий не би довело до неблагоприятни последици върху живота и здравето на хората извън границите на предприятието или върху инфраструктурата в района на предприятието.

Сценарий 12. Домино ефект между двата вертикални изотермични резервоара за съхранение на преохладен амоняк

Този сценарий на авария не се допуска да възникне поради нищожната вероятност съгласно количествената оценка на риска. Единствено при експлозия и възникване на достатъчно свръхналягане във фронта на въздушно ударната вълна на единия изотермичен резервоар за съхранение на преохладен течен амоняк е възможно да се разруши и втория резервоар.

Основните опасности при експлозия са летящите предмети (главно при физична експлозия), ударната вълна или свръхналягане от експлозия и термичната радиация.

При взрив би се получила взривна вълна с повишено налягане. Зоните на поражения в зависимост от налягането във фронта на въздушно ударната вълна са:

- I зона – повишеното налягане във фронта на ударната вълна е по-голямо от 29 psi (200 kPa). В тази зона се очаква 99% вероятност за смърт при директно въздействие на въздушно ударната вълна. Характеризира се още с пълно разрушаване на сградите, съоръженията и надземните комуникационни съоръжения;
- II зона – повишеното налягане във фронта на ударната вълна е от 14,5 до 29 psi (от 100 до 200 kPa). В тази зона налягането на взривната вълна може да причини следните поражения на хората: над 50 % вероятност за причиняване руптура на тъпанчето, 10÷90 % вероятност за причиняване на смърт при директно въздействие на въздушно ударната вълна;
- III зона – повишеното налягане във фронта на ударната вълна е от 4 до 14,5 psi (от 28 до 100 kPa). В тази зона налягането на взривната вълна може да причини косвено нараняване на хората от летящи счупени стъкла. Зоната е извън леталния праг при директно въздействие на въздушно ударната вълна. Съществува до 50 % вероятност за причиняване руптура на тъпанчето.

Анализ, извършен с помощта на софтуерен продукт ALOHA, показва, че при изпускане на 13315 тона амоняк в открито пространство не е възможно да възникне експлозия с разрушителен ефект.

Сценарий 13. Възникване на пожар в складовете за съхранение на суровини към новопроектираните инсталации за производство на водоразтворими торове с

вторични хранителни и микроелементи, с отделяне на токсични продукти от изгарянето

Не се допуска сценарият да възникне, поради нищожната вероятност съгласно количествената оценка на риска. Такъв пожар е възможен единствено в резултат на умишлено човешко действие или при пожар от външен източник на площадката.

Първата зона на аварийно планиране (зона на висока смъртност) е разположена непосредствено до мястото на изпускане, като в нея се очаква висока смъртност при здрави индивиди. Зоната е с формата на част от окръжност (сектор 36°) с център точката на изпускане на токсични продукти при изгарянето и ориентация по посока на вятъра. Радиусът на първата зона е 200 m и попада изцяло в границите на предприятието.

Втората зона на аварийно планиране (зона на сериозни поражения) е с радиус 411,4 m и също попада изцяло на територията на предприятието.

При възникване на авария по описания сценарий не се засягат жилищни сгради, пътни артерии и чувствителни обекти с обществено предназначение. Не се засягат съседни предприятия с налични опасни вещества в обхвата на приложение № 3 към ЗООС.

В обобщение, най-големите аварии, които могат да причинят смъртни случаи и/или ранени на площадката на Агрополихим АД, са:

- Разрушаване на сфера или лежак за съхраняване на течен амоняк под налягане;
- Пробив и загуба на съдържимо в изотермичен резервоарен парк за съхранение на преохладен течен амоняк;
- Взрив в цеха за производство на азотна киселина;
- Пожар и експлозия в склада за амониев нитрат;
- Разкъсване на гъвкавите шлангове и/или пълначни рамена или разрушаване на ж. п. цистерна на ж. п. естакада при зареждане на цистерните с амоняк
- Пожар в складовете за съхранение на суровини към новопроектираните инсталации за производство на водоразтворими торове с вторични хранителни и микроелементи.

Разливането на по-малки количества опасни вещества също може да доведе до големи аварии, поради разпространяването на образуваните парни облаци, запалването им, появата на евентуален "ефект на доминото".

Създадени са всички условия за безопасна работа на инсталациите в предприятието при нормални и аварийни ситуации. Предвидени и внедрени са всички необходими системи за управление, контрол и безопасност на технологичните процеси, като контролни уреди, уреди за сигнализация при отклонения от технологичния режим, системи за автоматично регулиране на технологичните процеси, система за управление на мерките за безопасност и др.

11.2. Информация от външния аварийен план, с включени съвети за сътрудничество със съответния оперативен център на Главна дирекция "Пожарна безопасност и защита на населението" на Министерството на

вътрешните работи и кмета на непосредствено застрашената община по време на авария

Агрополихим АД има изготвен вътрешен аварийен план, който включва съответните мерки в случай на голяма авария, действията за справяне с последиците от нея и начините за свързване с оперативния център на РД ПБЗН – Варна и кмета на община Девня.

Планът е утвърден от изпълнителния директор на Дружеството и се актуализира в съответствие с нормативните изисквания. Целият персонал на Дружеството е запознат с мерките и действията за предотвратяване на аварии и ограничаване на последиците от тях, заложи в плана. Знанието и спазването на аварийния план са задължителни за всички работници и служители.

В съответствие с изискванията на *ЗООС* при актуализиране на вътрешния аварийен план Агрополихим АД предоставя информация на кмета на община Девня за актуализиране на външния аварийен план. Информацията включва източниците на рискове от дейността на оператора, вероятните последици при аварии и начините за ликвидирането им, потенциалните въздействия върху населението и околната среда, както и мероприятията, силите и средствата за провеждане на спасителни и неотложни аварийно-възстановителни работи в предприятието.

В съответствие с изискванията на *Закона за защита при бедствия* и *ЗООС* кметът на община Девня е изготвил външен аварийен план, който е наличен на интернет страницата на общината:

<https://devnya.bg/section-24-content.html>

11.3. Информация за наличие на опасност от възникване на голяма авария в предприятието с трансгранично въздействие съгласно Конвенцията

Не се отнася.